

Italien - fabriksöckupationerna, september 1920

Anonym

1968

Idén om fabriksråd diskuterades alltsedan maj 1919 bland syndikalisterna, vissa marxister (Gramsci) och anarkisterna. I mars 1920 ockuperades många fabriker i Milano och Turin; bönderna i syditalien tog storgodsägarnas jord i beslag. Socialistpartiet och den fackföreningsrörelse som dominerade det (CGL, Conferazione Generale del Lavoro; den reformistiska - öa) gjorde emellertid ingenting; den isolerade rörelsen besegrades och genom polisens försorg återlämnades fabriker och jorden till de forna ägarna.

I augusti mångfaldigades strejkerna, och fabriksägarna beslutade sig för att svara med lockout, att stänga fabriker. Arbetarna hindrade spontant detta drag genom att ockupera fabriker. Mer än en halv miljon arbetare stannade kvar på sina arbetsplatser.

Ett ögonvittne, Luigi Fabbri, berättar i ett specialnummer av *Umanità Nova*, september 1954: "Fabriksägarna och deras representanter kördes på porten. Vissa gav sig självmant, efter att först ha utnämnt ett officiellt administrationsråd bland arbetarna. Vissa tekniker gjorde gemensam sak med arbetarna och förblev på sina poster. Många föredrog emellertid att försvinna med ägarna eller låta sig jagas bort, eftersom de fyllde samma funktion som ägarna av fabriker och aktier. I varje fabrik fattades beslut för att kunna fortsätta driften oberoende av den förra fabriksledningen. Där sådana inte redan fanns bildades arbetarråd, som övertog den tekniska ledningen av företagen. Vissa kunniga arbetare övertog de försvunna tjänstemännens uppgifter, arbetslagen och arbetet organiserades. Arbetarna beväpnade sig. Varje verkstad försågs med vapen- och ammunitionsreserver från den ockuperade krigsindustrin. Vapen köptes upp. Vissa verkstäder tillverkade dem. Inom några dagar hade alla fabriker förvandlats till veritabla fästningar, större eller mindre. Medan ett lag arbetade, företog de övriga skyddsåtgärder - rullade ut taggtråd, gick på vakt osv. Om nätterna intensifierades övervakningen och förstärktes med arbetslösa och revolutionärer. I storstäderna fanns det likaledes ansatser till förbindelseorgan mellan fabriker, som emellertid sanningen att säga var högst otillfredsställande och i bästa fall bestod av tidnings- och sändebudskontakt. Man försökte likaledes upprätthålla utbytet och försäljningen av produkter samt leveranserna av råmaterial. Man lyckades på vissa områden men blott i liten skala, trots hjälp från järnvägsmän och transportarbetare. Detta framstod som den verkligt svaga punkten, den som förhindrade en utvidgning av rörelsen och begränsade den till enstaka industrier inom metallindustrin."

Under det att arbetarna organiserade sig och förberedde ett nytt samhälle sammanträdde socialistpartiet och dess stora fackförening. Den 10 september spred sig upprorets och revolutionens lösning. Den 15 aviserade premiärministern tillsättandet av en studiekommision med lika många deltagare från bägge parter, som skulle förbereda en lag om "arbetarnas deltagande i den tekniska och finansiella kontrollen samt i företagsförvaltningen".

I *Umanità Nova* skrev anarkisterna den 8 september: "Arbetare, ett mer fördelaktigt tillfälle än detta - för att försöka uppnå den slutliga frigörelsen - har vi aldrig haft och vi kan inte veta om och när det återkommer: låt det inte rinna er ur händerna! Idag är det ni som har makten och regeringens vanmakt mot er vilja är uppenbar. Våga än en gång, våga mer - och segern kan inte utebli!"

Arbetsköparna och de fackliga pamparna hade under tiden kommit till en överenskommelse, som man förelade arbetarna på basnivå att uttala sig om genom slutna omröstning. Den fackliga disciplinen var hård, om resultatet kunde ingen tvekan råda. Den 20 september skrev *Umanità Nova*: "Arbetare! Tänk över allting innan ni lämnar fabriker, RÄDDA ALLTING. Utanför väntar er polisen. Lämna inte ifrån er vapen och packningar. Revolutionens sabotörer skulle då bli mycket nöjda."

Den 23 och 24 avlades rösterna, den 25 lämnade arbetarna och återtog arbetsköparna fabriker. Två år senare tog Mussolini makten, merparten av de fackliga pamparna blev fascistiska deputerade.

Trots de brister som ögonvittnet avslöjar (frånvaron av förbindelser och effektiv distribution) hade fabriksråden visat två saker. För det första ockupationernas revolutionära karaktär samt myten om "deltagande" och för det andra ockupationernas praktiska karaktär: produktionen och distributionen upprätthölls.

Ur *L'Autogestion, l'Etat et la Révolution*, Noir et Rouge/ICO, Paris 1968.

Det Anarkistiska Biblioteket

Anonym
Italien - fabriksöckupationerna, september 1920
1968

L'Autogestion, l'Etat et la Révolution, Noir et Rouge/ICO, Paris 1968.

sv.anarchistlibraries.net